

AŞI İLE KORUNABİLİR HASTALIKLAR: DİFTERİ

Hazırlayan: Doç Dr. Semra Bayturan
Manisa Celal Bayar Üniversitesi

Difteri Nedir ve Nasıl Bulaşır? Difteri, halk arasında bilinen adıyla "**kuşpalazı**", *Corynebacterium diphtheriae* isimli bakterinin yol açtığı, ciddi ve oldukça bulaşıcı bir enfeksiyondur. Bu hastalık genellikle enfekte bir kişinin öksürmesi veya hapşırması yoluyla yayılan damlacıkların solunmasıyla ya da kişisel temasla bulaşır. Bakteri, vücuda girdikten sonra salgıladığı güçlü bir toksin (zehir) aracılığıyla hayati organlara zarar verir.

Belirtileri ve Tehlikeleri Nelerdir? Hastalık; boğaz ağrısı, hafif ateş, halsizlik ve boyun bezlerinde şişlik ile başlar. Difterinin en belirgin özelliği, 2-3 gün içinde boğazda, bademciklerde veya burunda oluşan **kalin ve gri renkli tabakadır** (yalancı zar). Bu tabaka nefes almayı ve yutkunmayı zorlaştırarak boğulmaya neden olabilir. Ayrıca bakterinin yaydığı toksinler kalp kasında iltihaplanmaya, sinir hasarına ve felce yol açabilmektedir. Tedavi edilmediğinde, özellikle küçük çocuklarda ölüm riski %30'lara kadar çıkabilmektedir.

Aşının Önemi ve Başarısı Aşılama, difteriden korunmanın en güvenli yoludur. Geçmişte çocukluk çağının en önde gelen ölüm nedenlerinden biri olan difteri, yaygın aşılama programları sayesinde ülkemizde %90'ın üzerinde bir düşüş göstermiştir. Türkiye'de yürütülen başarılı çalışmalar sonucunda, 2011 yılından bu yana yeni vaka bildirilmemiştir.

T.C. Sağlık Bakanlığı'nın **2025 yılı Ulusal Çocukluk Dönemi Aşılama Takvimi** incelendiğinde şu detaylar görülmektedir:

- **Altılı Karma Aşı (DaBT-İPA-Hib-HepB):** Difteri aşısı; Tetanos, asellüler Boğmaca, inaktif Polio (çocuk felci), *Hemofilus influenza* tip b ve Hepatit B aşıları ile birleştirilerek tek bir enjeksiyonla uygulanır.
- **Uygulama Zamanı:** Bu altılı şema, bebeklerin **2., 4. ve 6. ayın sonunda** (toplam 3 doz) ve pekiştirme (rapel) dozu olarak **18. ayın sonunda** olmak üzere toplam 4 kez uygulanır.
- **Sonraki Dozlar:** Çocukluk döneminin ilerleyen safhalarında difteri bileşeni daha az hastalık içeren karma aşılarla devam eder:
 - **48. Ayda (4 Yaş):** DaBT-İPA (Dörtlü karma: Difteri, Boğmaca, Tetanos, Çocuk Felci) olarak uygulanır.
 - **13 Yaşında (8. Sınıf):** Td (Erişkin tipi Difteri-Tetanos) aşısı şeklinde tekrarlanır.

Bu "altılı şema" uygulaması, Hepatit B aşısının da sürece dahil edilmesiyle bebeğe yapılan toplam enjeksiyon sayısını azaltarak bağışıklama sürecini kolaylaştırmaktadır. Aşı son derece güvenlidir ve en sık görülen yan etkisi uygulama bölgesinde kısa süren hafif ağrı veya kızarıklıktır. Karaciğer ve kalp sağlığını korumak için aşı takviminizi eksiksiz tamamlamanız hayati önem taşır.

1. *American Academy of Pediatrics. (2024). Diphtheria. In D. W. Kimberlin, R. Banerjee, E. D. Barnett, R. Lynfield, & M. H. Sawyer (Eds.), Red Book: 2024–2027 Report of the Committee on Infectious Diseases (33rd ed., p. 357).*
2. *Boom, J. A. (2025, 30 Haziran). Diphtheria, tetanus, and pertussis immunization in children 6 weeks through 6 years of age. UpToDate. Erişim tarihi: 15 Temmuz 2026.*
3. *Özelçi, P., Coşkun, A., & Kara, A. (2022). Türkiye’de difteri hastalığının tarihsel epidemiyolojisi. J Pediatr Inf, 16(4), 217-233.*
4. *T.C. Sağlık Bakanlığı. (2025). Ulusal Çocukluk Dönemi Aşılama Takvimi.*
5. *World Health Organization. (2026, 15 Temmuz). Diphtheria. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/diphtheria>*